02/02/2022

Ο Ιερός Χρυσόστομος για την εορτή της Υπαπαντής

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

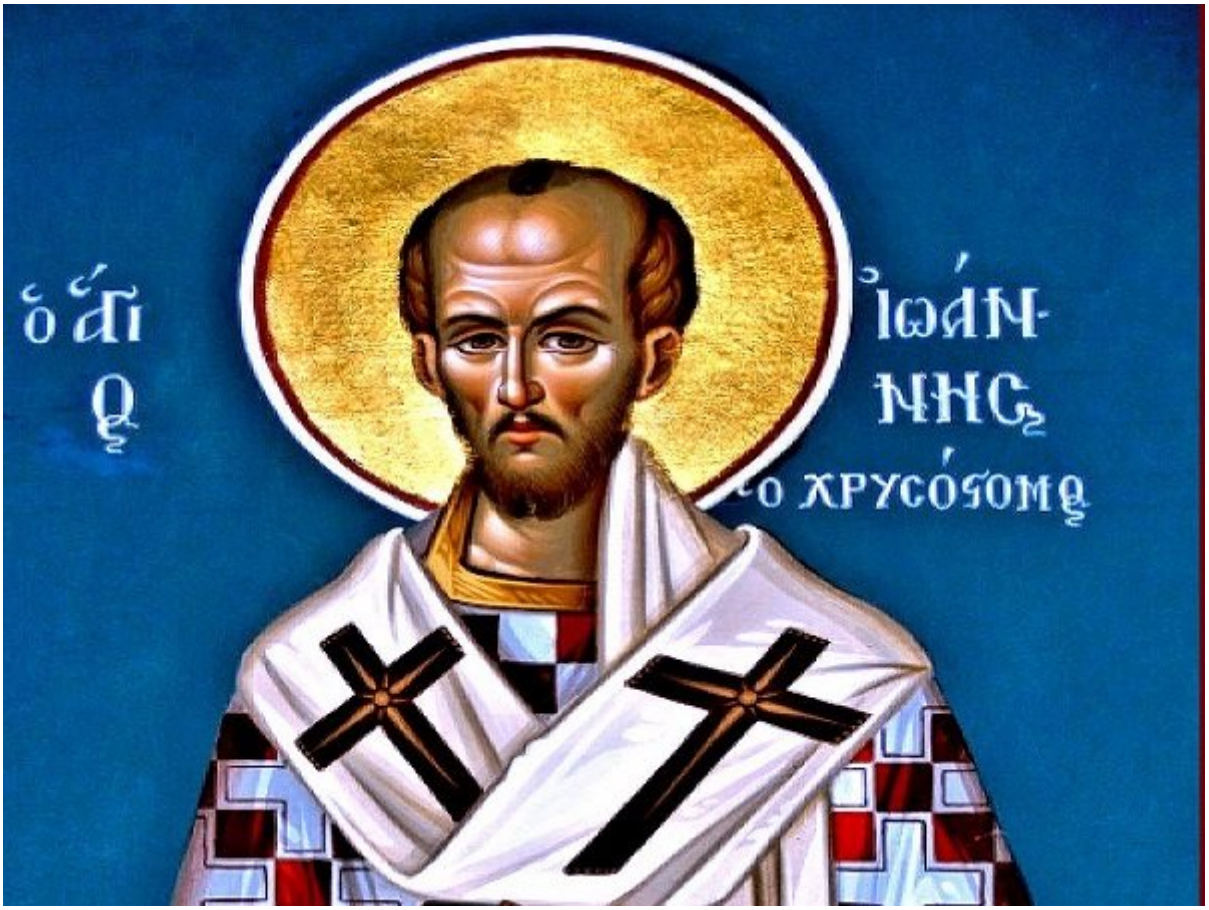

Δεν φορεί μόνο σάρκα ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός, αλλά και περιτέμνεται σύμφωνα με τον Μωσαϊκό νόμο, για να μην έχη πρόφασι η απιστία των Ιουδαίων. Γιατί έρχεται προς τον νόμο για χάρι του ίδιου του νόμου, για να ελευθερώση τους μαθητές του μέσω της πίστεως που βασιζόταν στον νόμο. Και παίρνει σάρκα και περιτέμνεται κι αυτός μαζί με τους Ιουδαίους. Πήρε το ίδιο με αυτούς σώμα, πήρε και την ίδια περιτομή. Έκανε α-ναντίρρητη την συγγένειά Του με αυτούς, ώστε να μη τον αρνη-θούν, Αυτόν, ο οποίος ήταν ο Χριστός που έρχεται από την γενιά του Δαυίδ, και που αυτοί προσδοκούσαν. Έδειξε το γνώρισμα της συγγενείας Του με αυτούς. Γιατί, αν ακόμη και μετά την περιτομή Του έλεγαν «δεν ξέρουμε από πού είναι»[1], εάν δεν είχε περιτμηθή κατά σάρκα, η άρνησίς τους θα είχε κάποια εύλογη πρόφασι.

«Όταν συμπληρώθηκαν οι οκτώ ημέρες»: Γιατί ο νόμος ορίζει την ογδόη ημέρα να γίνεται η περιτομή, και όταν φθάση η ογδόη, έρχεται μέσα ο γιατρός και πιάνει το

μαχαιράκι και κάνει τα της τέχνης του. Δεν ισχύει δε τότε η αργία του Σαββάτου λόγω της περιτομής.

Ας ρωτήσουμε λοιπόν τους Ιουδαίους: Ανάπαυσις το Σάββατο· τέλεια αργία αυτή την ημέρα... Για ποια λοιπόν αιτία η ογδόη εκτοπίζει την εβδόμη; Γιατί η ο-γδόη γίνεται ανώτερη από την εβδόμη; Όμως οι Ιουδαίοι δεν γνωρίζουν τα των Ιουδαίων. Ενώ η Εκκλησία του Χριστού και τον Χριστό γνωρίζει και τις Ιου-δαϊκές διδασκαλίες. Περιτέμνεται λοιπόν το παιδί την ογδόη ημέρα, επειδή κατά την ογδόη η Ανάστασις, δηλαδή η Κυριακή, έμελλε να αποβή η περιτομή[2] όλου του κόσμου. Γιατί άλλωστε δεν διέταξε ο Μωυσής να γίνεται η περιτομή την έκτη ημέρα; Γιατί όχι την εννάτη ή την δεκάτη; Είναι λοιπόν προφανής η σημασία της ο-γδόης ημέρας, κατά την οποία γίνεται η Ανάστασις του Κυρίου. Όποιος λοιπόν δεν πιστεύει στην Ανάστασι είναι απερίτμητος στην καρδιά, αφού με την απιστία του αποξενώνεται από τον Θεό. Ενώ η περιτομή της πίστεως είναι αληθινή γνώσις και αίσθησις. Γι' αυτό, αγαπητέ μου, η περιτομή δίδεται θεωρητικά στους πι-στούς υπό την έννοια του αγίου βαπτίσματος. Το δε άγιο βάπτισμα είναι τύπος της Αναστάσεως του Χριστού. Να περάσης λοιπόν από την σάρκα στο πνεύμα και από τα σωματικά στο μεγαλείο του πνεύματος και θα βρης εκεί μεν περιτομή σαρκική, εδώ δε περιτομή πνευματική και κάθαρσι από τις αμαρτίες. Ογδόη ημέρα είναι η περιτομή· η δε ογδόη ημέρα είναι και η ανάστασις· της δε αναστάσεως τύπος είναι το βάπτισμα. Δέστε πώς από τα μικρά προοδεύουμε στα μεγαλύτερα, από τα σω-ματικά στα πνευματικώτερα. Να έλθουν λοιπόν οι Ιουδαίοι κι αυτοί και να προοδεύσουν. Γιατί πρέπει να προοδεύσουν από τα σαρκικά και να μην αρκεστούν σ' αυτά.

Λοιπόν ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, ο οποίος δεν ήλθε να καταλύση τον νόμο, αλλά να τον εκπληρώση, περιετμήθη κι αυτός μαζί με τους Ιουδαίους. Λέγει λοιπόν ο Ευαγγελιστής: «Συμπληρώθηκαν οκτώ ημέρες για την περιτομή του και του δόθηκε το όνομα Ιησούς, όπως ωνομάστηκε από τον άγγελο προτού να συλληφθή στην κοιλιά της μητέρας του». Εμείς δηλαδή παίρνουμε το όνομα μετά την γέννησί μας, ενώ ο Ιησούς παίρνει το όνομά του προτού να γεννηθή. Γιατί υπήρχε και προτού να συλληφθή. Ωνομάστηκε δε Ιησούς, επειδή το έργο του ήταν έργο Σωτήρος.

«Και όταν συμπληρώθηκαν, λέει, οι ημέρες του καθαρισμού τους σύμφωνα με τον νόμο του Μωυσέως». Τίνος καθαρισμού; Της Μαρίας και του Ιωσήφ. Διέταζε δηλαδή ο νόμος, η γυναίκα που μόλις είχε γεννήσει να καθαρίζεται και να φυλάγη τις ημέρες και να μην βγαίνη εξω.

«Όταν λοιπόν συμπληρώθηκαν οι ημέρες του καθαρισμού σύμφωνα με τον νό-μο του Μωυσέως» — καίτοι δεν υφίστατο τέτοια ανάγκη για την Παρθένο, αλλ' όμως

εκπληρωνόταν ετσι ο νόμος — «τον ανέβασαν στα Ιεροσόλυμα, για να τον προσφέρουν στον Κύριο, όπως έχει γραφή στον νόμο του Κυρίου». Όπου ο λόγος είναι για σωματικό καθαρισμό, λέει «σύμφωνα με τον νόμο του Μωυσέως»· όπου για προσφορά του Αγίου, «όπως έχει γραφτή, λέει, στον νόμο του Κυρίου». Όχι ότι ο νόμος του Μωυσέως δεν ήταν νόμος του Κυρίου· διότι, όσα λέει ένας προφή-της κινούμενος από το Άγιο Πνεύμα, δεν τα λέει μόνος, αλλά ο Κύριος του τα υπαγορεύει. Επειδή όμως και ο καθαρισμός είχε χαρακτήρα σωματικό, γι' αυτό λέει «νόμο του Μωυσέως». Όταν όμως προσφερόταν το πρωτότοκο, λέει «κατά τον νόμο του Κυρίου» τιμώντας έτσι το νεογέννητο.

«Όπως είναι γραμμένο στον νόμο του Κυρίου: κάθε αρσενικό που διανοίγει μήτρα να ονομασθή άγιο και αφιερωμένο στον Κύριο». Αυτή λοιπόν η φράσις και η διάταξις ολόκληρη και η αφορμή της διατάξεως βάλθηκε γι' αυτόν που επρόκειτο να διανοίξη μήτρα. Γιατί όλα τα πρωτότοκα των ζώων και των ανθρώπων ουδέ-ποτε διήνοιξαν μήτρα, αλλά ήταν απλώς και μόνο πρωτότοκα. Εκείνος όμως που γεννήθηκε από μητέρα παρθένο, αυτός μόνο διήνοιξε μήτρα. Κάνε μου λοιπόν την χάρι και πρόσεξε ότι η διατύπωσις όλου αυτού του νόμου έγινε για εκείνον μόνο που επρόκειτο να γεννηθή από μητέρα παρθένο. Πώς όμως να την κατανοούσαν οι Ιουδαίοι; Γιατί σαν σαρκικοί που είναι απέχουν πολύ από του να καταλάβουν τα νοήματα της πνευματικής διδασκαλίας.

Έπειτα ανεβαίνουν «για να προσφέρουν θυσία, σύμφωνα με αυτό που λέει ο νόμος του Κυρίου, ένα ζευγάρι από τρυγόνια ή δύο νεοσσούς από περιστέρια»[3]. Έγιναν δε και αυτά τυπικά, κατά τον νόμο, ώστε να μην υπάρχη καμμιά έλλειψις στην πιστή εκτέλεσι του νόμου. Αυτά είναι συγκεκαλυμμένα νοήματα του Μωσαϊ-κού νόμου. Ας έλθουμε όμως στην εξήγησι του Ευαγγελίου.
«Και να, υπήρχε ένας άνθρωπος στην Ιερουσαλήμ που ωνομαζόταν Συμεών. Και ο άνθρωπος αυτός ήταν δίκαιος και ευλαβής και το Πνεύμα του Θεού ήταν -επάνω του. Αυτός είχε λάβει αποκάλυψι από το Άγιο Πνεύμα ότι δεν θα τελείωνε την ζωή του προτού δη τον Χριστό τον Κυρίου». Γέροντας ήταν ο Συμεών και πε-ρίμενε την εκπλήρωσι της υποσχέσεως. Έμενε στον ναό μέσα και μονολογούσε: Όπου και να γεννηθή, οπωσδήποτε εδώ θα παρουσιασθή.

«Αυτός ήλθε κατ' έμπνευσιν του Πνεύματος στον ναό» εκείνη την ώρα που οι γονείς έφερναν εκεί το παιδί. Διότι βέβαια πολλές φορές ερχόταν, αλλά με δική του πρόθεσι. Τότε όμως οδηγημένος από το Άγιο Πνεύμα στην κατάλληλη στιγμή, έρχεται, για να λάβη την εκπλήρωσι της υποσχέσεως.

«Αυτός δέχτηκε στην αγκαλιά του τον Ιησού και ευλόγησε τον Θεό και είπε: Σήμερα αφήνεις ελεύθερο τον δούλο σου, Δέσποτα, να πεθάνη κατά τον λόγο σου με ειρήνη». Από πού τον αφήνεις ελεύθερο; Από τον στίβο της ζωής. Γιατί είναι

γεμάτα λύπη τα βιοτικά πράγματα. Η ζωή είναι φυλακή. Εκείνος λοιπόν ήθελε να ελευθερωθή. Εάν όμως κάποιος την αναχώρησι από την εδώ ζωή την θεωρή ζημία αυτός δεν είναι ακόμη τέλειος στην πίστι.

Εκείνος όμως έλεγε: «Σήμερα αφήνεις ελεύθερο τον δούλο σου, Δέσποτα, να πεθάνη κατά τον λόγο σου με ειρήνη». Διότι αυτός που πρόκειται να κάμη ειρήνη με τον κόσμο έφθασε· ο ειρηνοποιός έχει έλθει- εκείνος που συνδέει τον ουρανό με την γη και μετατρέπει την γη σε ουρανό με την ευαγγελική διδασκαλία έχει κατα-φθάσει.

Ο Συμεών φωνάζει: «Σήμερα αφήνεις ελεύθερο τον δούλο σου, Δέσποτα, να πεθάνη κατά τον λόγο σου με ειρήνη, γιατί είδαν τα μάτια μου την σωτηρία σου», λέει. Τι είναι αυτό που λέει; Προηγουμένως δηλαδή πίστευα με την διάνοιά μου και γνώριζα με τον λογισμό μου. Τώρα όμως είδαν και τα μάτια μου. Και εκείνο που προσδοκούσα με την καρδιά μου, να που το είδαν τα μάτια μου εκπληρωμένο. Και ποιο είναι αυτό; «Είδα, λέει, την σωτηρία σου». Ποια σωτηρία; «Αυτήν που ετοίμασες ενώπιον όλων των λαών». Όχι του λαού του ενός ούτε του λαού του Ισ-ραήλ μόνο, αλλά «ενώπιον όλων των λαών». Γιατί αυτός που γεννήθηκε είναι δι-δάσκαλος όλων των ανθρώπων.

«Φως που θα είναι αποκάλυψις για τους εθνικούς και δόξα για τον λαό σου τον Ισραήλ». Γιατί φως; Επειδή ακριβώς οι εθνικοί βρίσκονταν στο σκοτάδι. Ε-πειδή τα σκοτισμένα ειδωλολατρικά έθνη φωτίζονταν.

«Φως που θα είναι αποκάλυψις για τους εθνικούς και δόξα για τον λαό σου τον Ισραήλ». Εδώ η δόξα και εκεί η αποκάλυψις. Εκεί η αρχή της διδασκαλίας, εδώ η πρόοδος της μαθήσεως.

«Δόξα για τον λαό σου τον Ισραήλ». Αλλά εδώ σίγουρα θα ρωτήση κάποιος: Και πού είναι οι Ισραηλίτες; Έχεις τον Πέτρο, έχεις τον Παύλο, έχεις τον Ιωάν-νη, έχεις τις τρεις χιλιάδες, έχεις τις πέντε χιλιάδες, έχεις την Εκκλησία της Ιε-ρουσαλήμ, έχεις αυτούς που πίστεψαν από τις τάξεις των Ιουδαίων. Γιατί μέσα στους πιστούς βρισκόταν το έθνος. «Εάν ο Κύριος των Δυνάμεων δεν άφηνε για σπόρο μια μικρή μερίδα πιστού λαού ανάμεσά μας, θα είχαμε γίνει σαν τα Σόδομα και θα είχαμε όμοια τύχη με τα Γόμορρα»[4]. Διότι λέει επίσης ο Θεός: «Κράτησα για τον εαυτό μου επτά χιλιάδες άνδρες, οι οποίοι δεν γονάτισαν να προσκυνήσουν τον Βάαλ»[5]. Έτσι μέσα στον λαό φυλαγόταν το σπέρμα της πίστεως και δεν χάθη-κε ο λαός — μη γένοιτο — ούτε εξαχρειώθηκαν όλοι οι Ιουδαίοι. Αφού και τώρα, σ’ αυτή την μακάρια κατάστασι και κλήσι των Χριστιανών πολλοί είναι οι καλεσμέ-νοι, λίγοι όμως οι εκλεκτοί. Ο Χριστός δηλαδή κάλεσε όλη την οικουμένη και ετοί-μασε το άγιο τραπέζι του Ευαγγελίου. Αλλά όταν έλθη στη Δευτέρα

Παρουσία, μπαίνει μέσα και κάνει ξεδιάλεγμα και εξετάζει με προσοχή τους συνδαιτυμόνες. Κι αν βρη κανένα να μη έχη ένδυμα κατάλληλο για γάμο του λέει: «Φίλε, πώς μπήκες εδώ μέσα χωρίς γαμήλιο ένδυμα;»[6] Και θα τον βγάλη έξω καθώς ακού-σαμε στα Ευαγγέλια. Ώστε, όπως και εκεί έγινε εκλογή, έτσι και εδώ θα γίνη ε-κλογή. Μήπως δηλαδή, επειδή έχουμε κληθή, πρέπει στο εξής να αλαζονευώμαστε, σαν να έχουμε, αλήθεια, εξασφαλίσει την τελειότητα; Λοιπόν, η πτώσις εκείνων ας γίνη δική μας ασφάλεια. Έτσι, αγαπητέ, ούτε ο λαός χάθηκε ολόκληρος, ούτε όλος εξαχρειώθηκε, ούτε όλος απίστησε, ούτε όλος κατεδίωξε τους Αποστόλους, αλλά με το κήρυγμα των Αποστόλων πίστευσαν αμέσως τρεις χιλιάδες, χωρίς τις γυ-ναίκες και τα παιδιά. Και έγινε στην Ιερουσαλήμ Εκκλησία αναρίθμητη, ενώ α-κόμη δεν είχε καταστραφή ο Ναός, ενώ ακόμη δεν είχαν εκδιωχθή οι Ιουδαίοι, ενώ ακόμη δεν είχε γκρεμισθή η Ιερουσαλήμ. Οικοδομήθηκε Εκκλησία και τα λό-για του Ιωάννη έγιναν ξεκάθαρη αλήθεια: «Εκείνος πρέπει να μεγαλώνη, εγώ δε να μικραίνω»[7].

Ο Συμεών λοιπόν που είναι προφήτης λέγει: «Δόξα για τον λαό σου τον Ισ-ραήλ». Γιατί ήταν δόξα γι' αυτούς που προσδοκούσαν η συνάντησις εκείνου τον οποίο προσδοκούσαν.

Και αναλογίζονταν ο Ιωσήφ και η Μαρία αυτά που άκουγαν: Ο άγγελος έφερε την ευχάριστη είδησι, οι μάγοι τον εγνώρισαν, οι ποιμένες τον έμαθαν, οι στρατιές των αγγέλων χόρευαν, το αστέρι από πάνω τον ανήγγειλε, ο Συμεών προφητεύει, η Άννα η κόρη του Φανουήλ προφητεύει, η γη αγαλλόταν, ο ουρανός μίλησε με το αστέρι, οι μάγοι αρνήθηκαν τον τύραννο, οι ποιμένες προσκύνησαν τον αρχιποιμένα, όλα τον εγνώρισαν, η μητέρα ήξερε, ο Ιωσήφ πληροφορήθηκε, έτρεμαν για όσα έγιναν, όμως κατάλαβαν την έκβασι των γεγονότων.

«Και ο Συμεών τους ευλόγησε και είπε στην Μαριάμ την μητέρα του: Αυτός πρόκειται να γίνη πτώσις και έγερσις για πολλούς μέσα στον Ισραήλ και σημείο αντιλεγόμενο». Πτώσις για ποιους; Σαφώς γι' αυτούς που απιστούν, αυτούς που αντιλέγουν, αυτούς που τον σταυρώνουν. Και έγερσις για ποιους; Αυτούς που τον αναγνωρίζουν και τον ομολογούν με ευγνωμοσύνη.

«Και σημείο αντιλεγόμενο». Ποιο σημείο αντιλεγόμενο; Το σημείο του Σταυ-ρού, που η Εκκλησία το θεωρεί σωτηρία του κόσμου, που οι Ιουδαίοι το εχθρεύονται και που πολλές φορές και ο ουρανός το διεκήρυξε. Αμφισβητείται το σημείο, για να νικήση η αλήθεια. Γιατί χωρίς αντίλογο δεν μπορεί να γίνη ολοκληρωμένη νίκη. Έπρεπε λοιπόν να εμφανισθή η αντιλογία, για να εκδώση την απόφασί του ο δικαστής, αφού μακροθυμήση μέχρι το τέλος των αιώνων. Γι' αυτό λέει «και ση-μείο αντιλεγόμενο». Αντιλέγουν δε εκείνοι που απιστούν.

Και συ, λέει, θεωρείσαι μητέρα. Άραγε λοιπόν εσύ θα μείνης εκτός πειρασμού, επειδή συμφώνησες να γίνης μητέρα, επειδή τον εγέννησες, επειδή έκρινες καλό να του δανείσης την μήτρα σου; (Διότι η κοιλιά σου έγινε δοχείο της ενεργείας του Αγίου Πνεύματος). Άραγε λοιπόν θα μείνης εκτός πειρασμού, επειδή έγινες Θεο-τόκος, επειδή συνέλαβες χωρίς πείρα γάμου, επειδή καταστάθηκες Μητέρα του Δημιουργού σου; Άραγε εσύ θα μείνης εκτός πειρασμού; Ούτε κι εσύ θα μείνης εκτός πειρασμού, αλλά «κι εσένα την ίδια μια ρομφαία θα σου διαπεράση την ψυ-χή». Γιατί, Κύριε μου; Σε τι αμάρτησα; Σε τίποτε δεν αμάρτησες βέβαια. Όταν όμως Τον δης κρεμασμένο στον Σταυρό, όταν Τον δης να υποφέρη για όλο τον κό-σμο, όταν δης στον Σταυρό τα χέρια Του τρυπημένα και καρφωμένα στο ξύλο, τότε θα αρχίσης να αμφιβάλλης και να λες: Αυτός είναι εκείνος για τον οποίο μου μί-λησε ο άγγελος; Αυτός είναι εκείνος στον οποίο έγινε το θαύμα της συλλήψεως; Παρθένος ήμουν και γέννησα και έμεινα πάλι παρθένος. Γιατί λοιπόν αυτός σταυρώνεται;

«Κι εσένα την ιδια μια ρομφαία θα σου διαπεράση την ψυχή». Ώστε, σύμφωνα με την προφητεία του δικαίου Συμεών, κανένας δεν έμεινε εκτός πειρασμού. Ο Πέτρος, ο κορυφαίος από τους μαθητές, τον αρνήθηκε τρεις φορές. Οι άλλοι μα-θητές τον εγκατέλειψαν και έφυγαν. Ούτε είχε άλλωστε ο τσομπάνος ανάγκη από τα πρόβατα για να τον προστατεύσουν, ενόσω αυτός έδιωχνε τους λύκους, ούτε ο αγωνιστής είχε ανάγκη από βοηθούς, αλλά όλοι τους έφυγαν. Και ο Χριστός έμει-νε μόνος κρεμασμένος στον Σταυρό σαν κριάρι έτοιμο για θυσία. Λοιπόν και αυ-τής την ψυχή την διεπέρασε η ρομφαία: ο πειρασμός δηλαδή και η αμφιβολία.

«Κι εσένα την ίδια μια ρομφαία θα σου διαπεράση την ψυχή, ώστε να αποκα-λυφθούν από πολλές καρδιές οι λογισμοί». Πάσχει λοιπόν ο Ιησούς, για να ελέγξη την απιστία και για να γεμίση από ευγνωμοσύνη τις καρδιές αυτών που Τον πιστεύουν. Αντιλέγεται το σημείο, για να ελεγχθούν αυτοί που αντιλέγουν από κακία. Γιατί, αν η αλήθεια ήταν από κάθε άποψι αναντίρρητη για τους ανθρώ-πους, τότε η ευσέβεια θα έμενε αδοκίμαστη. Όμως με το να γίνεται παραχώρησις στην αντιλογία, δοκιμάζεται η ελεύθερη εκλογή της αλήθειας. Αντιλέγεται το ση-μείο. Γιατί πώς αλλιώς θα δοκιμάζονταν οι μάρτυρες στους διωγμούς; Πώς θα α-γωνίζονταν και θα αναδεικνύονταν νικητές με την καρτερία τους; Δες πόσο ωφέ-λησε η αντιλογία, αφού έφτιαξε όχι πιστούς απλώς, όπως θάλεγε κανείς, αλλά και μάρτυρες που έφθασαν μέχρι τα βασανιστήρια και τον θάνατο και παρουσίασαν μια απόδειξι της χάριτος του Χριστού με την καρτερία τους.

Όταν λοιπόν ο Συμεών λέει «ούτος κείται εις πτώσιν και ανάστασιν πολλών εν τω Ισραήλ και εις σημείον αντιλεγόμενον», εννοείται ότι ούτε την πτώσι την προξενεί αυτός, ούτε την ανάστασι την προσφέρει με την βία, αλλά «κείται εις πτώσιν»

αυτών που σκοντάφτουν στον λίθο του προσκόμματος και «εις ανάστα-σιν» εκείνων που πιστεύουν με την αγαθή τους προαίρεσι. Διότι λέει «κείται». Σαν να έλεγε κανείς: Το φως ανατέλλει για να βλέπουν οι υγιείς, ενώ αυτοί που τους πονούν τα μάτια να απομακρυνθούν ακόμη περισσότερο από την λάμψι του φωτός. Γιατί πώς αλλιώς θα ήταν δυνατόν οι πρώτοι να πέσουν και να είναι αξιοκατάκριτοι, ενώ οι δεύτεροι να σηκωθούν με χρηστές ελπίδες που προέρχονται από την καλή τους προαίρεσι, αν δεν υπήρχε το «αντιλεγόμενο σημείο»; Γιατί λέει ο Συ-μεών «και εις σημείον αντιλεγόμενον»; Για να μη προξενήση η αντιλογία απορία στους πιστούς. Το να αμφισβητείται δε και η αλήθεια του Θεού, είναι φανερό ότι αυτό γίνεται, επειδή το επιτρέπει ο Θεός. Κανένας δηλαδή δεν μπορεί να προβάλη καμμιά αντίρρησι, αν δεν το επιτρέψη αυτό ο Θεός. Είναι όντως αναγκαία η παραχώρησι αυτή εκ μέρους του Θεού, για να φανερωθούν οι άξιοι.

Θα έλθη όμως εποχή που δεν θα υπάρχη πια καμμιά αντίρρησις. Όταν δηλαδή το σημείο του Σταύρου θα λάμψη σαν προάγγελος του Κυρίου από τον ουρανό, «τότε θα κλίνη κάθε γόνυ στα επουράνια και στα επίγεια και στα καταχθόνια και κάθε γλώσσα θα ομολογήση ότι ο Χριστός είναι Κύριος προς δόξαν του Θεού Πατρός»[8]. Όσο δηλαδή το σημείο αυτό φαίνεται μόνο του και είναι απλό σημείο και δεν φαίνεται πουθενά ο σημαινόμενος, το σημείο θα αντιλέγεται. Όταν όμως ο ίδιος ο σημαινόμενος αποκαλύψη τον εαυτό του κατά την Δευτέρα Παρουσία, τότε πια κανείς δεν θα τολμά να αντιλογήση στο σημείο, γιατί ο σημαινόμενος θα έχη καταφθάσει με ολοφάνερη την θεότητά του εναντίον εκείνων που Τον αρνούν-ται. Τότε εκείνοι που προηγουμένως είχαν δεχθή το σημείο θα δοξασθούν από αυ-τόν που εκείνο υποδήλωνε, ενώ εκείνοι που αμφισβήτησαν το σημείο θα καταδικα-σθούν από τον υποδηλωθέντα. Και αυτό θα είναι τότε το τέλος της αντιλογίας, το τέλος της πλάνης, το τέλος της αμφιβολίας, το τέλος της απιστίας, η αρχή δε των βραβείων και των στεφάνων. Αυτά μακάρι όλοι μας να τα επιτύχουμε με την χάρι του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, στον οποίο ανήκει η δόξα και το κράτος στους ατελεύτητους αιώνες. Αμήν.

[1] πρβλ. Ιωάν. ζ’ 41-43
[2] Η ανάστασις των νεκρών κατά την δευτέρα παρουσία θα αποτελέση την «περιτομή» δηλ. την ο-ριστική απομάκρυνσι του κακού και της αμαρτίας από ολόκληρη την κτίσι.
[3] Λευϊτ. ε’ 11, ιβ’ 8
[4] Ησ. α’ 9
[5] Ρωμ. ια’ 4· πρβλ. Γ’ Βασ. ιθ’ 18
[6] Ματθ. κβ’ 12
[7] Ιωάν. γ’ 30

[8] Φιλιπ. β’ 10-11

Πηγή: Ιερά Μητρόπολη Κωνσταντίας και Αμμοχώστου